

Raspisani izbori za
nacionalne savete
nacionalnih manjina

Izborne liste
za nacionalne savete
do 19. oktobra

48 Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

avgust 2018

Slaven Bačić: Izbor članova HNV i ovog puta elektorskom skupštinom

Centar
„Haus Regina“ otvoren
za građane

Festival „Lepota
različitosti“ održan
u Beloj Crkvi

IZDVAJAMO

Raspisani izbori za nacionalne savete nacionalnih manjina

Ministar za državnu upravu i lokalnu samoupravu, Branko Ružić, raspisao je 17. avgusta izbore za nacionalne savete nacionalnih manjina koji će biti održani 4. novembra. Članove za nacionalne savete 2018. godine biraju 22 manjinske zajednice, od toga 18 nacionalnih manjina je ispunilo uslov za neposredne izbore a četiri za izbore putem elektorske skupštine. Rok za predaju lista za neposredne izbore je 15 dana pre održavanja neposrednih izbora, odnosno 30 dana pre održavanja izbora putem elektorske skupštine. Ministar je još jednom pozvao sve građane pripadnike manjina koji žive u Srbiji da iskoriste biračko pravo i da se upisu u Poseban birački spisak.

Festival „Lepota različitosti“ održan u Beloj Crkvi

U organizaciji udruženja „Češka beseda Kruščica“ i Nacionalnog saveta češke nacionalne manjine, od 13. do 15. jula održan je šesti po redu internacionalni i multikulturalni festival „Lepota različitosti“. Na festivalu su nastupili gosti iz Češke Republike, Rumunije, kao i iz Smedereva, Padine, Plandišta, Kruščice i drugih mesta. Nakon dodelje zahvalnica svima koji su pomogli Festival, učešnici su zaigrali zajedničko kolo i na taj način još jednom, upleneni u različitim nošnjama, pokazali kolika je lepota različitosti koju ovaj festival promoviše na najbolji mogući način.

Zahtev opštini Vrbas da uvede crnogorski jezik u službenu upotrebu

Pravni tim Crnogorske partije uputio je pismo predsedniku opštine Vrbas, Milanu Glušcu, u kojem od njega zahteva da ta lokalna samouprava do kraja septembra uvede crnogorski jezik u službenu upotrebu.

Ta partija je u saopštenju podsetila da je promenom Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisma lokalna samouprava obavezna da uvede u ravnopravnu upotrebu jezik i pismo nacionalne manjine ukoliko je procenat njenih pripadnika na toj teritoriji 15 odsto.

Ako imate pitanje vezano za funkcionisanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

UVODNIK 49

Iz godine u godinu...

Pre tačno godinu dana ovaj isti deo biltena posvetili smo tada aktuelnim temama – obrazovanju na maternjem jeziku i nacionalnim savetima nacionalnih manjina, odnosno tada tek najavljenim izborima. Posle godinu dana ove teme su još uvek aktuelne, iako obrazovanje pomalo ostaje u senci predstojećih izbora za nacionalne savete.

Međutim, još pre početka letnjih odmora, pripadnici manjina koji se bave obrazovanjem opet su naišli na problem u vezi sa anketiranjem učenika o izučavanju izbornih predmeta, a među kojima je i maternji jezik. Naime, kako su tada rekli, još jednom nije ispoštovan rok dostave anketnih listića. U pojedine škole su listići dostavljeni dan-dva pre samog završetka školske godine, što je opet dovelo do toga da učenici, kao i njihovi roditelji, nemaju dovoljno vremena za izjašњavanje. Mišljenja oko ovog problema bila su podeljena. Jedan deo javnosti je smatrao da na odlučnost izučavanja maternjeg jezika ne može uticati vreme dostave listića, jer „ko je odlučio da pohađa časove maternjeg jezika zna to i pre dostave samih listića“, dok su drugi, pak, mislili da opet dolazi do degradacije položaja pripadnika nacionalnih manjina.

Do početka školske godine je ostalo svega nekoliko nedelja, a prema sadašnjem stanju izgleda da ni ova školska godina neće početi bez uobičajenih trzavica, ovaj put kad su u pitanju učenici prvih i petih razreda osnovnih škola koji nastavu pohađaju na manjinskom jeziku. Naime, štampanje udžbenika za spomenute razrede kasni u velikoj meri, iako je još pre dve godine potpisana sporazum između Ministarstva prosvete i nacionalnih saveta upravo iz razloga da se izbegnu ovakve situacije. Snažna volja od pre dve godine se nekako stišala, a, sudeći prema svemu, ostalo je još jedno mrtvo slovo na papiru.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Izbor članova HNV i ovog puta elektorskom skupštinom

Pre više od dve godine predsednica Hrvatske i tadašnji premijer Srbije potpisali su dokument o unapređenju odnosa i rešavanju otvorenih pitanja između ove dve zemlje. Naravno, veliki broj odredbi odnosio se na položaj hrvatske manjine u Srbiji i prava koja su pripadnicima hrvatske manjine zagarantovana. Svoje viđenje trenutnog stanja nam je predočio predsednik Hrvatskog nacionalnog vijeća, dr Slaven Bačić.

Na nacrt Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina koji je bio predmet javne rasprave upućeno je mnoštvo primedbi od strane nacionalnih saveta nacionalnih manjina, stručne javnosti i civilnog društva. U kojoj meri je Hrvatsko nacionalno vijeće zadovoljno donetim izmenama i dopunama manjinskih zakona?

Mi smo, takođe, dostavili primedbe na oba manjinska zakona. Mislim da je ceo proces bio više formalne

prirode, da se određene nedorečnosti, ukoliko u sistemu postoje, zatvore, a ne u smislu uvođenja nekih novih prava ili poboljšanja. Kada je reč o pravima ima nekoliko novina koje su važnije. Jedna od njih jeste uvođenje evidencije o nacionalnom izjašnjavanju, budući da je to jedan od parametara na osnovu kojeg se može procenjivati zastupljenost manjina u javnoj upravi, pa će u matičnim knjigama od sada biti rubrika narodnost, ali nažalost, samo za de te. Mi smo predlagali da to bude

kao što je bilo do 1965. godine, da se ne upisuje samo narodnost de teta, već i narodnost roditelja, jer smatram da je nacionalna pripadnost, pre svega, osećaj koji se stiče vremenom. Vrlo je teško napisati za dete koje se tek rodi da će biti određene narodnosti. Naravno, imamo tu tradiciju da se obično po ocu upisuje, ali ukoliko ono odraste u nekom drugom miljeu to može da se promeni. Tu je započet taj proces, ali mi je žao što nije dosledno sproveden, da se upisuje i u matične knjige

venčanih, kao što je nekada bilo, kao i u matične knjige umrlih i onda bismo imali precizniju evidenciju. Takođe, uvedena je značajna novina da se poslanici u Skupštini Republike Srbije mogu obraćati na svom maternjem jeziku, a takođe ukoliko je nacionalna manjina brojnija od 2% može se obraćati republičkim organima pismenim putem na svom jeziku. Neki primedbi koje smo mi predlagali bi u mnogome pomogle u razrešenju nekih praktičnih stvari. Navešću jedan primer. Najveći deo naših nadležnosti je davanje različitih predloga i mišljenja državnim organima. Jedna od najvažnijih jeste ona koje se vezuje za konkurse za raspodelu sredstava za kulturu i informisanje. Mi dajemo mišljenja i predloge, a često se dešava da nam kažu da moramo dostaviti mišljenje u roku od dva-tri dana, telefonski. Predlagali smo da se ostavi rok od minimum 15 dana, da se zaista može sprovesti taj proces, da razmotrimo sve predloge, i da se, ukoliko naša mišljenja i predloge državni organ ne prihvati, da obrazloženje. Međutim, jedna od tih primedbi je odbijena. Mislim da bi bilo vrlo korisno da je prihvaćena.

Možemo reći da je usvajanje zakona bilo svojevrsna uvertira za to što predstoji u novembru, za izbore za nacionalne savete nacionalnih manjina. Da li će se predstavnici za Hrvatsko nacionalno vijeće na predstojećim izborima birati putem elektorske skupštine ili neposrednim putem?

Nažalost, ovog puta će biti birani putem elektorske skupštine, zbog nedovoljnog broja upisanih pripadnika hrvatske manjine u posebni birački spisak. Glavni problem je naša velika teritorijalna disperziranost, u Srbiji je deklarisano nešto manje od 58.000 Hrvata, od čega su 10.000 u

Beogradu i u centralnoj Srbiji, 7.500 u Beogradu i 2.500 u centralnoj Srbiji, a od tih 10.000 svega nekoliko stotina je upisano u birački spisak, što znači da je većina upisana u Vojvodini i to nam drastično diže taj prag, sa 40 na 60 odsto, koji objektivno ne možemo ostvariti. Došlo je do

povećanja za 4.000, u odnosu na prošle izbore, ali još uvek nedostaje nešto više od 2.000 za neposredne izbore. Verovatno će na sledećem popisu stanovništva biti manje pripadnika svih nacionalnih manjina, pa tako i Hrvata i onda ćemo valjda ispuniti tu kvotu.

Kako se Hrvatsko nacionalno vijeće spremi za predstojeće izbore i koji su planovi u narednom periodu?

Tu nemamo neke velike ingerencije. Ja sam izabran na jednoj listi, član sam Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, ali tu moram nastupati kao predstavnik Hrvatskog nacionalnog vijeća, a ne predstavnik jedne liste ili jedne stranke. Mi smo preduzeli nekoliko aktivnosti koje smatramo da su važne za izbore, a to je pitanje ovare samih potpisa za izbore za nacionalne savete, jer su do sada

to radili sudovi i opštinski i gradski organi itd. Sada to rade javni beležnici. I postavlja se pitanje da li će te ovare biti besplatne, kao i ranije, jer Zakon o nacionalnim savetima govori da se za ovare za nacionalne savete ne plaća taksa, ali notari ne rade za takse, već za nagrade. To je jedno formalno pitanje. Na našu inicijativu Ministarstvo je dalo svoje mišljenje da se ovo odnosi i na notare takođe. I zaključak je da treba besplatno očuvati i to u Javnoj beležničkoj komori.

Imamo jedan broj mladih koji se uključuje u rad kulturno-umetničkih društava ili rade u oblasti informisanja, ređe u nekim drugim sferama, ali postoji jedna odredba koja je pozitivna, a to je da sve odluke koje donosi nacionalni savet moraju biti javno objavljivane na njihovom sajtu. Mislim da je to od velike koristi za celokupnu zajednicu, jer mogu da se upoznaju sa ovlašćenjima nacionalnog saveta i onda će možda drugačije gledati na celu problematiku našeg rada.

U kojoj meri postoji zanimanje u hrvatskoj zajednici, naročito među mladima, za angažovanje u radu Nacionalnog saveta i da li će se to videti i na izborima, odnosno nakon izbora u novembru?

Da, to je jedan od najvećih problema, jer kada pogledamo strukturu hrvatske zajednice prema poslednjem popisu stanovništva ona spada u najstarije. Sa druge strane, budući da je Hrvatska članica Evropske

unije mnogi mladi, ukoliko traže i dobiju hrvatsko državljanstvo, odlaze u zemlje Evropske unije, najčešće u Nemačku. Imamo jedan broj mlađih koji se uključuje u rad kulturno-umetničkih društava ili rade u oblasti informisanja, ređe u nekim drugim sferama, ali postoji jedna odredba koja je pozitivna, a to je da sve odluke koje donosi nacionalni savet moraju biti javno objavljivane na njihovom sajtu. Mislim da je to od velike koristi za celokupnu zajednicu, jer mogu da se upoznaju sa ovlašćenjima nacionalnog saveta i onda će možda drugačije gledati na celu problematiku našeg rada.

Dotakli smo se mlađe populacije, uz koju se, naravno, vezuje obrazovanje. S tim u vezi ministarka prosvete Republike Hrvatske, Blaženka Divjak, prilikom zvanične posete je najavila osnivanje lektorata hrvatskog jezika na Univerzitetu u Novom Sadu. Vi ste jednom prilikom rekli da je oblast obrazovanja jedna od bolje rešenih oblasti, gde je u prethodnom periodu učinjen vidljivi pomak. Dokle se stiglo sa osnivanjem Katedre i šta će ona značiti hrvatskoj zajednici?

Najveći pomak je učinjen u onome o čemu se najviše pričalo i u medijima, a to je pitanje udžbenika za nastavu na hrvatskom jeziku. Mi smo to pitanje, nažalost, počeli sami da rešavamo 2012. godine kroz prevore udžbenika – udžbenik na srpskom jeziku smo prevodili na hrvatski jezik, na latinicu. Međutim pre dve godine kao rezultat Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina sve nacionalne manjine koje imaju nastavu na svom jeziku, to je možda sedam ili osam manjina, potpisale su dualne sporazume sa Ministarstvom prosvete i Zavodom za izdavanje udžbenika i tada se napokon pokrenuto to pitanje, koje se nije odnosilo samo na nas, već i na sve manjine. To pitanje je dobro rešeno u proteklom periodu. Lektorat na hrvatskom jeziku je za nas jedna vrlo značajna novina. To je lektorat kakav postoji i za srpski jezik u inostranstvu. U

ovom slučaju će lektora finansirati Hrvatska i mi očekujemo da bude u tesnoj vezi sa nastavom na srpskom jeziku, zbog nedovoljnih jezičkih kompetencija onih koji predaju nastavu na hrvatskom jeziku. Često se dešava da se ta nastava formalno vodi na hrvatskom, a da se odigrava na srpskom jeziku, da nastavnici ne znaju čak ni terminologiju. Lektorat bi vremenom trebalo da se razvije

Lektorat na hrvatskom jeziku je za nas jedna vrlo značajna novina. To je lektorat kakav postoji i za srpski jezik u inostranstvu. U ovom slučaju će lektora finansirati Hrvatska i mi očekujemo da bude u tesnoj vezi sa nastavom na srpskom jeziku, zbog nedovoljnih jezičkih kompetencija onih koji predaju nastavu na hrvatskom jeziku. Često se dešava da se ta nastava formalno vodi na hrvatskom, a da se odigrava na srpskom jeziku, da nastavnici ne znaju čak ni terminologiju. Lektorat bi vremenom trebalo da se razvije u katedru za hrvatski jezik

u katedru za hrvatski jezik, isto kao što na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu postoji i za mađarski, slovački, rumunski i rusinski jezik.

Radi poboljšanja položaja Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji formiran je međuvladin mešoviti odbor za nacionalne manjine koji nadgleda implementaciju garantovanih prava. U kojoj meri će rad ovog odbora doprineti poboljšanju prava ma-

njina u Hrvatskoj i Srbiji?

Međuvladin mešoviti odbor prati sprovođenje bilateralnog sporazuma o zaštiti manjina između Srbije i Hrvatske koji je potpisana 2004., a ratifikovana 2005. godine. Ja sam član tog odbora od 2009. godine. Učestvovaо sam na nekoliko sedница, zadnja je bila ove godine u Monoštoru, što je bila sedma sednica, a četvrta na kojoj sam ja učestvovaо. Taj odbor donosi određene preporuke vladama obeju država, tačnije postoje preporuke za jednu stranu, za drugu stranu i preporuke obema stranama i one se upućuju vladama i resornim ministarstvima i na sledećoj sednici Vladinog mešovitog odbora se gleda u kojoj meri su te preporuke ispunjene. Ovo što smo pominjali vezano za obrazovanje, udžbenike i još neka pitanja, vrlo je povoljno rešeno u odnosu na prethodnu, šestu sednicu, koju smo imali u Vrhovinama u Hrvatskoj.

Pre novembarskih izbora hrvatsku manjinu u oktobru očekuje obeležavanje jednog od četiri praznika hrvatske zajednice u Srbiji, Dan rođenja bana Josipa Jelačića. Možete li nam reći nešto više o proslavi ovog značajnog praznika?

Svaka nacionalna manjina u Srbiji ima četiri praznika. Mi smo vodili računa o nekoj teritorijalnoj raspoređenosti. Dan rođenja bana Josipa Jelačića je važan za srmske Hrvate. Kada je reč o samim Hrvatima u Srbiji, odnosno u Vojvodini, mislim da je ban Jelačić najznačajnija ličnost koja je pre svega vezana za hrvatsku historiju. Mi ga proslavljamo svečano, počinje se svetom misom u Petrovaradinu, gde je kršten, zatim imamo svečani kulturno-umetnički program koji zadnjih godina održavamo u velikoj dvorani novosadskog Spensa, i mislim da je to što se ne održava samo u Subotici, već i u Novom Sadu, veoma značajno, jer nema puno kulturnih događaja Hrvata posebno iz Petrovaradina i Novog Sada. Uvek ga lepo proslavimo i ljudi su uvek zadovoljni.

Raspisani izbori za nacionalne savete nacionalnih manjina

Izvor: Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu

Ministar za državnu upravu i lokalnu samoupravu, Branko Ružić, raspisao je 17. avgusta izbore za nacionalne savete nacionalnih manjina koji će biti održani 4. novembra.

Članove za nacionalne savete 2018. godine biraju 22 manjinske zajednice, od toga 18 nacionalnih manjina je ispunilo uslov za neposredne izbore (albanska,

škaljiska, bošnjačka, bugarska, bunjevačka, vlaška, grčka, egipatska, mađarska, nemačka, poljska, romska, rumunska, rusinska, slovačka, slovenačka, ukrajinska, češka), a četiri za izbore putem elektorske skupštine (makedonska, hrvatska, crnogorska i ruska).

Rok za predaju lista za neposredne izbore je 15 dana pre održavanja neposrednih izbora, odnosno 30 dana pre održavanja

izbora putem elektorske skupštine.

„Nakon četiri godine raspisujemo redovne izbore za nacionalne savete kao tela koja su veoma značajna za očuvanje tradicije, kulture, upotrebe jezika i pisma. Po preseku stanja 15. avgusta skoro 475.000 naših građana je upisano u Poseban birački spisak”, rečao je Ružić.

Ministar je još jednom pozvao sve građane pripadnike manjina koji žive u Srbiji da iskoriste biračko pravo i da se upisu u Poseban birački spisak.

Ružić je naveo da je Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu dobilo pohvale za te zakone od međunarodnih institucija.

„U proteklom periodu radili smo u sinergiji sa nacionalnim savetima nacionalnih manjina u traženju najboljih rešenja za ostvarivanje njihovih prava. Naša država danas jeste dobar i međunarodne pažnje vredan primer države koja je ljudska i manjinska

prava podigla do nivoa najviših međunarodnih standarda. Na tu činjenicu, kao i na činjenicu da u našoj Srbiji živi 13% pripadnika nacionalnih manjina, treba da budemo veoma ponosni”, istakao je ministar.

Redovni izbori za članove nacionalnih saveta nacionalnih manjina održavaju se na četiri godine.

Nacionalni savet ima najmanje 15, a najviše 35 članova. U slučaju nacionalne manjine čiji je broj prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva manji od 10.000 lica, nacionalni savet broji 15 članova, odnosno 35 ukoliko je broj veći od 100.000 lica. Savet može imati i 19, 23 i 29 članova u zavisnosti od rezultata sa popisa stanovništva.

Izborne liste za Nacionalne savete do 19. oktobra

Izvor: Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu

Rok za podnošenje izbornih lista za izbore za članove Nacionalnih saveta nacionalnih manjina je 19. oktobar u poноć, a rok za utvrđivanje i objavljivanje zbirne izborne liste u Službenom glasniku je 24. oktobar.

Republička izborna komisija usvojila je ove rokove na sednici održanoj 21. avgusta, a usvojen je i rok za donošenje Rešenja o zaključenju posebnih biračkih spiskova nacionalnih manjina, 19. oktobar, a rešenje o zaljučivanju biće objavljeno dan kasnije u Službenom glasniku.

Preporuka RIK-a je da učesnici izborne liste podnose svaki dan od 9 do 18 časova u Narodnoj skupštini, dok će oni koji žele da dođu preko vikenda morati da se najave svakog petka do 17 sati.

Konačan broj birača biće poznat do 1. novembra u poноć.

Na sednici je usvojena i Odluka o obrascima za vršenje izbornih radnji u postupku neposrednih izbora za nacionalne savete nacionalnih manjina, raspisanih za 4. novembar.

Usvojena je Odluka o obrascima za podnošenje izborne liste kandidata za čla-

nove nacionalnih saveta nacionalnih manjina na izborima putem elektorskih skupština, kao i Odluka o obrascima za vršenje izbornih radnji u postupku izbora za nacionalne savete nacionalnih manjina putem elektorskih skupština.

Na sednici je donet i pravilnik o radu biračkih odbora za sprovođenje neposrednih izbora za članove nacionalnih saveta nacionalnih manjina, uz izmenu i dopunu članova 31, 40. i 48, kao i odluka o boji kontrolnog lista za proveru ispravnosti glasačke kutije i boji glasačkih listića za glasanje na neposrednim izborima, odnosno boji glasačkog listića za glasanje putem elektorske skupštine.

Upis u Poseban birački spisak

Izvor: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave pozvalo je pripadnike i pripadnice nacionalnih manjina, koji ispunjavaju opšte uslove za sticanje biračkog prava u Republici Srbiji, da se upišu u Poseban birački spisak i time steknu pravo da biraju i budu birani na izborima za nacionalne savete nacionalnih manjina koji će biti održani na jesen ove godine.

MDULS ističe da su nacionalni saveti

tela koja najefikasnije ostvaruju Ustavom garantovana manjinska prava na samoupravu u obrazovanju, kulturi, informisanju, upotrebi jezika i pisma.

Za upis u birački spisak neophodan je lični zahtev građana, što praktično znači da bez ličnog angažmana pripadnika i pripadnika nacionalnih manjina u čitavom procesu ta prava neće moći da budu ostvarena u punoj meri.

Birač se upisuje na posebnom obrascu

koji, u pisanoj formi, podnosi opštinskoj, odnosno gradskoj upravi prema mestu prebivališta. Obrazac zahteva može se preuzeti na web stranici Ministarstva. Zahtev se podnosi prema mestu prebivalista ili mestu boravišta za internu raseljena lica.

MDULS podseća i da od broja upisanih u posebne biračke spiskove zavisi i da li će određeni nacionalni savet biti biran na neposrednim ili elektorskim izborima.

Paunović: Nastavlja se zajednički rad u oblasti ljudskih prava

Izvor: Kancelarija za ljudska i manjinska prava

Otvarajući sedmu sednicu Saveta za praćenje primene preporuka mehanizama UN za ljudska prava, predsednica Saveza, Suzana Paunović, istakla je da Savet u punom kapacitetu nastavlja da kontinuirano prati sprovođenje obaveza koje je naša država preuzela u oblasti zaštite i unapređenja stanja ljudskih prava prema UN.

Članovi Saveza su u prisustvu nezavisnih državnih organa, udruženja građana i međunarodnih organizacija razmatrali sprovedene aktivnosti od poslednje sednice Saveza, kao i obaveze koje treba sprovesti u narednom periodu kada je u pitanju sprovođenje preporuka Ujedinjenih nacija.

Ona je obavestila članove Saveza i prisutne da je Savet za ljudska prava UN 29. juna 2018. godine, na svom 38. zasedanju u Ženevi usvojio Izveštaj za Republiku Srbiju, čime je praktično završen Treći ciklus Univerzalnog periodičnog pregleda Srbije.

Usvajanju izveštaja, prethodila je debata u kojoj je učestvovalo 12 država članica UN. Pored država članica UN, u debati je učestvovalo i šest međunarodnih nevladinih organizacija civilnog društva.

Savet za ljudska prava u izveštaju za Srbiju konstatovao je da je naša zemlja pokazala posvećenost zaštiti ljudskih prava načinom na koji se pripremala i učestvovala u Trećem ciklusu UPR. Najbolji pokazatelj ove tvrdnje jeste jačanje institucionalnih kapaciteta u pripremi za ceo proces, jačanje samog izveštajnog procesa, uključenost svih relevantnih domaćih aktera u pripremi za Treći ciklus, kao i visok nivo saradnje koji je postignut među njima.

Posebna pažnja na sednici Saveza posvećena je izradi indikatora za uspešnu primenu preporuka ugovornih i drugih tela UN za ljudska prava.

Korišćenje odgovarajućih indikatora u oblasti ljudskih prava, kao sredstva za merenje učinka, omogućiće da se postigne objektivna procena sopstvenog napretka postignutog u osiguravanju uživanja ljudskih prava, navela je Paunović.

Paunović ističe da je upravo iz tog razloga važno da ih razvijamo u inkluzivnom procesu, koji uključuje i predstavnike resornih državnih organa zaduženih za realizaciju preporuka, organizacija civilnog društva i nezavisnih državnih organa.

Sonja Tošković, izvršna direktorka Beogradskog centra za ljudska prava, istakla je značaj saradnje vladinog i nevladinih sektora kao partnera u ovom složenom procesu, jer nam je cilj isti, a to je unapređenje stanja ljudskih prava.

Paunovićeva je upoznala članove Saveza i prisutne da je povodom obeležavanja 70. godišnjice Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, Kancelarija za ljudska i manjinska prava pokrenula nacionalnu kampanju u saradnji sa Timom UN u Srbiji.

Sednici je, pored članova Saveza, prisustvovao i ekspert u UN Komitetu za prava osoba sa invaliditetom, Damjan Tatić, zatim predstavnici Tima za ljudska prava UN u Srbiji, Unicefa, Narodne skupštine Republike Srbije, nezavisnih državnih organa, organizacija civilnog društva sa kojima Savet ima zaključene memorandume o saradnji i organizacijama koje su iskazale inicijativu da kroz formu memoranduma ojačaju saradnju sa Savetom.

„Čuvarkuća“ posetila Aradac, banatsko selo poznato po meškarkama i poslasticama

Izvor: Fondacija 021

Selo Aradac kraj Zrenjanina, koje broji samo nešto više od 3.000 žitelja, 27. jula je obeležilo, tradicionalnu, baštinom obogaćenu slavu.

Upravo ovaj dan je Fondacija 021 sa svojim partnerima uzela za dan održavanja kulturne manifestacije „Čuvarkuća“, sa ciljem afirmacije i promocije bogatstva kulture i baštine u Vojvodini, sa akcentom na vekovi-

nice, gde su svoje rukotvorine predstavili Udruženje žena „Ruža“, Udruženje građana „Harmonija“, asocijacija penzionera i KUD „Mladost“. Prisutne su recitacijama pozdravili mališani koji pohađaju Osnovnu školu „Bratstvo“.

Prava atrakcija su aradačke harmonikašice – meškarke. Anka Puderková (65), Anna Hučoková (80), Zuzana Zelenáková (62) i Mara Vozafová (62)

Meškarke su, obučene u tradicionalnu slovačku nošnju, prisutnima odsvirale i otpevale nekoliko pesama iz bogatog opusa s kojim su obišle, kako kažu, ceo svet. Pre samo nekoliko sedmica bile su na snimanju „Vojne akademije“, a nastupale su i za brojne državne zvaničnike i na takmičenjima.

Njihova nošnja spoj je tradicionalnog i modernog. Suknje su dužine do sredine listova, široke i bogate bojama i dezenima, a gornji delovi su u vezu (tradicionalna verzija) ili u svetlim, šlaštećim bojama (modernija verzija). Nošnju su na primeru lutaka prikazale članice udruženja „Ruža“, čija Marija Viljačik objašnjava značenje.

„Devojke su nošnju nosile bez ikakvih komada na glavi. Mlade, udate devojke imaju jedinstveni komad na glavi, koji se stavlja na poseban način i prepoznatljiv je za Aradac. Žene sa decom obučene su tradicionalnije, imaju marame i na taj način se statusno razlikuju od drugih“, pojašnjava Mara, čije udruženje postoji više od 25 godina i nastalo je iz sekcije mesnog odbora Matice slovačke.

KUD „Mladost“ sa svojim plesačima i plesačicama predstavio je aradački folklor, temperamentni i bezbroj putnih nagradjivanja ples.

Sigurno jedan od prepoznatljivijih delova slovačke tradicije jeste trpeza. Prisutne su degustacijom herovki, štrudli, trutula, breskvica i drugih poslastica i „slaniša“ obradovale članice prisutnih udruženja.

Svečanost su imali priliku da vide i predstavnici Pokrajinskog sekretarijata za privredu i turizam, u okviru kog je nedavno konstituisan Savet za socijalno preduzetništvo. U nadrednim mesecima, kroz „Čuvarkuću“ će se predstaviti i povezati još 10 vojvodanskih mesta, a završna manifestacija biće organizovana u Novom Sadu.

ma zastupljeno slovačko nacionalno nasleđe sela Aradac.

U saradnji sa Centrom za razvoj civilnog društva Zrenjanin, pripremljen je bogat kulturni program u prostorijama Mesne zajednice Aradac. Posetnici su najpre imali priliku da prisustvuju svečanom otvaranju izložbe dela poznatih slikara koji stvaraju na području Vojvodine, koja su nastala u okviru likovne kolonije. Multikulturalnost i bogastvo Vojvodine iz svojih uglova na platnu su predstavili Đorđe Kovačev, Đorđe Beara, Pavel Pop, Marta Kiš Buterer, Daniela Morariu, Dominika Morariu i Đerđi Ačai, kao i vajar Andreja Vasiljević Baćo.

Prava prezentacija kulturnog nasleđa odvijala se u dvorištu mesne zajed-

već 40 godina zajedno sviraju po celom svetu i predstavljaju tradicionalne slovačke pesme na retkim harmonikama (ima ih svega desetak u celom selu). Zanat su izučile same, po sluhu, još u vreme kad su bile mlađe devojke i kad je sviranje bilo „u modi“.

„Sada više nije tako. Ranije su mlađi bili zainteresovani za ovakve aktivnosti, ali devojke imaju u ovo vreme sve manje vremena i želje da sviraju. Mi ćemo svirati dok smo žive i dok imamo zdravlja, jer to i volimo. Očekujemo da nam se pridruže još dve devojke, koje trenutno uče“, kaže Mara. Na pitanje da li je sigurno da će se harmonikaška grupa „podmladiti“ novim članicama, ona kaže: „Obećale su“.

Festival „Lepota različitosti“ održan u Beloj Crkvi

Izvor: www.pesma.rs

U organizaciji udruženja „Češka beseda Kruščica“ i Nacionalnog saveza češke nacionalne manjine, od 13. do 15. jula održan je šesti po redu internacionalni i multikulturalni festival „Lepota različitosti“.

Festival je zvanično otvorio predsednik opštine Bela Crkva, Darko Bogosavljević, izražavajući zadovoljstvo što je festival ove godine uvršten u manifestacije od značaja za belocrkvansku opštinu. Opština Bela Crkva jedinstvena je po tome što u njoj živi najveći broj pripadnika češke nacionalne zajednice u Srbiji i predstavlja jednu opštinu u kojoj je češki jezik u službenoj upotrebi.

Publika je uživala i u nastupu muzičke grupe „Cimbalova muzika Valaško“ iz Češke Republike.

Drugog dana na festivalu koji je održan u Kruščici nastupila su pevačka društva i muzičke sekcije, dok je publika uživala u srpskoj, češkoj, rumunskoj i slovačkoj narodnoj pesmi.

Na samom početku nastupio je duvački orkestar KUD „Đorđe Kožbuk“ iz Gremena, nakon toga pevačka sekcija „Češke besede Bela Crkva“, ženska pevačka sekcija Kulturnog centra „Mihal Babinčka“ iz Padine, Hor OŠ „Sava Munčan“ iz Kruščice, Dečiji hor „Poco a poco“ iz Rešice (Rumunija), kao i pevačko društvo „Istok 10“ iz Vršca. Svoju pesmu „Razgovor sa ravnicom“ izvela je pesnikinja Verica Preda, koja je rođena u Kruščici, a trenutno živi i stvara u Vršcu.

Na samom kraju nastupili su gosti iz Češke „Cimbalova muzika Valaško“ sa valaškim narodnim, slovačkim i moravskim pesmama. Ovaj orkestar izvodi polke, valcere i čardaše. Muzičari sviraju

na različitim instrumentima: violini, kontrabasu, klarinetu, violi, kao i na nezaobilaznom nacionalnom instrumentu – cimbalu. Šef orkestra je Vojteh

Gerla, a gost u programu bila je solistkinja Marta Santovjakova-Gerlikova.

Najveći broj učesnika i publike okupio se trećeg dana festivala, u nedelju 15. jula u Kruščici.

Učenici OŠ „Sava Munčan“ izveli su dve koreografije – prva, koja predstavlja spoj folklora i savremenog plesa bila je deo programa koji su učenici izveli u Republici Češkoj na manifestaciji održanoj povodom „Evropskog dana de-

teta“. Druga koreografija je bila iz predstave „Kapetan Džon Piplfoks“ Duška Radovića.

Folklorne sekcije „Češka beseda Kruščica“ i „Češka beseda Bela Crkva“ nastupile su sa srpskim i češkim igrama, KUD „Kantakuzina“ iz Smedereva prikazao je grčke igre, dok je slovačke igre predstavio dečiji folklorni ansambl Osnovne škole „Maršal Tito“ iz Padine. Dom kulture „Debeljača“ i folklorni ansambl „Perdilo“ izveli su koreografiju sa igrama iz različitih krajeva Mađarske. Posebnu pažnju privukla su deca iz sela Voluja, poznata po igranju kola na štulama. Vrlo su spretni i u ostalim igrama iz različitih delova Srbije, ipak, najviše igraju vlaške igre, čime čuvaju tradiciju svojih predaka.

Česi koji žive u jedinom češkom selu u Rumuniji, Gerniku, uvek su se trudili da održe folklor i narodne običaje, jer muzika i igra kod njih imaju jako dugu tradiciju. Tu svoju tradiciju i umeće prikazali su i nastupom u Kruščici. Posle njih je nastupio i KUD „Vuk Karadžić“ iz Plandišta koji je izazvao oduševljenje publike, jer su svojom uigranošću i entuzijazmom pokazali zbog čega su jedni od najboljih folklorša u Vojvodini. Gosti iz Ostrova, KUD „Ostrovo“, takođe su nastupili na festivalu i pobrali simpatije prisutnih.

Nakon dodele zahvalnica svima koji su pomogli Festival, učesnici su zaigrali zajedničko kolo i na taj način još jednom, upleteni u različitim nošnjama, pokazali kolika je lepota različitosti koju ovaj festival promoviše na najbolji mogući način.

57. Slovačke narodne svečanosti

Izvor: Pokrajinska vlada / Hlas ljudu

U Bačkom Petrovacu je od 10. do 12. avgusta održan nacionalni praznik Slovaka u Vojvodini – Slovačke narodne svečanosti. I ove godine su organizatori – Opština Bački Petrovac, Matica slovačka u Srbiji i Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine – priredili bogat kulturno-umetnički program, koji je privukao pažnju ne samo Slovaka iz Srbije, već i inostranih gostiju.

Manifestaciju je otvorio Đorđe Miličević, potpredsednik Pokrajinske vlade, koji je tom prilikom izjavio da su očuvanje multinacionalnog, multikulturalnog i multikonfesionalnog sklada u Vojvodini i realizacija prava nacionalnih manjina – jedan od prioriteta Pokrajinske vlade, i to u svim segmentima, od obrazovanja i kulture, upotrebe jezika i pisma, do informisanja na njihovim maternjim jezicima.

Takođe je dodao da je slovačka zajednica u Srbiji poznata po svojoj bogatoj kulturnoj tradiciji, poslovnoj marljivosti, originalnom i

neponovljivom naivnom slikarstvu, te izuzetnoj lepoti slovačkih narodnih nošnji.

„I večerašnjom narodnom svetkovinom, vi, Slovaci, potvrđujete ne samo svoj identitet, nego i svoje izuzetno važno mesto u svemu što našu Pokrajinu i našu državu Srbiju čini bogatom danas i što će je takvom činiti i sutra“, poručio je potpredsednik Miličević otvarajući manifestaciju.

Svečanosti su prisustvovali gradonačelnik Novog Sada, Miloš Vučević, predstavnici Vlade Srbije, Ambasade Slovačke, opštine Bački Petrovac, Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine i Matice

slovačke.

U okviru Svečanosti održan je i tradicionalni Susret slovačkih novinara

i tom prilikom je proglašen pobednik konkursa „Ana Njemoga Kolar“ koji svake godine raspisuje Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, a tiče se medijskih sadržaja objavljenih o slovačkoj zajednici od strane novinara koji nisu pripadnici slovačke manjine. Za najbolji sadržaj koji je pristigao na konkurs komisija je proglašila radijski prilog Dragane Marinković, a koji je emitovan u okviru emisije „Od zlata jabuka“ Radia Beograd 2.

Izložba „Četiri velikana kovačičke naive“

Izvor: www.pancevo.mojkraj.rs / Hlas ljudu

U galeriji Iсторијског архива Панчева, 14. avgusta, отворена је изложба „Četiri velikana kovačičke naive“ коју су посетиоци имали прилику да виде до 21. avgusta.

Oвом прilikom су представљена dela Jana Husarika, Jana Knjazovica, Zuzane Halupove и Martina Jonaša. Изложене су 34 слике ових великих уметника naive, а изложбу је организовао Naiva Art Kult из Ковачице уз помоћ

Pokrajinskog sekretarijata за културу и информисање.

Jedan од аутора слика је Jan Husarik, који је, према речима Boška Nedeljkova, из Naiva Art Kulta, ваžио за једног од најбољих сликара naive на овим просторима, али и у свету.

Naiva Art Kult је удружење са седиштем у Ковачици и које у својој збирци и сталној поставци има око 250 слика од 50 различитих аутора.

Nакон Pančeva изложба ће се преселити у Смедеревску Паланку, где ће лубитељима уметности бити представљена у оквиру манифестације „Смедеревска јесен“.

Следећа изложба коју припрема Naiva Art Kult је у част педесетогодишњице смрти Emerika Feješa, великог аутора који се бавио урбаним naivom. Поставка изложбе ће бити у Ковачици, Новом Саду и Панчеву у другој половини следеће године.

Obilužen nacionalni praznik Bunjevaca – „Dan Dužijance“

Izvor: Bunjevački media centar

Na Veliku Gospojinu, u sridu, 15. avgusta, Bunjevci su obilužili jedan od svoja četiri nacionalna praznika „Dan Dužijance“. Obilužavanje je počelo u prijapodnevnim časovima, misom zafalnicom u Franjevačkoj crkvi Svetog Mihovila, a u poslipodnevnim časovima program je nastavljen. Prvo je održan svečani defile učesnika, potom je odigrano Veliko kolo ispred Gradske kuće, uslidilo je polaganje vinaca na bistu Blaška Rajića, te svečana akademija povodom „Dana Dužijance“. Proslava je okončana „Bandašicinim kolom“ u restoranu „Spartak S“.

Najsvečaniji čin pridstavljo je momenat kad su bandaš i bandašica, Mario Vojnić Hajduk i Jovana Vidaković, pridali pridsidnici Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine, dr Suzani Kujundžić Ostojić, kruv i vinac od novog žita, simbole Dužijance.

jednostavno, na žalost, ni danas. Običaji se čuvaju kroz mlađe naraštaje i maternji jezik – istakla je dr Kujundžić Ostojić i ape-lovala na nadležne da pomognu kada je u pitanju oblast obrazovanja, te je podsitila i da je prvi Statut Subotice u 18. viku pisani na bunjevačkom jeziku koji je u međuvri-menu izgubio političku bitku.

– Zamolila bi sve one koji mogu da utiču da se vratimo tamo di smo bili i da nastavimo sigurnim koracima napraviti da nam pomognu, jer mi tražimo samo ravнопravnost sa svim nacionalnim manjinama – dodala je pridsidnica NSBNM.

Bogdan Laban, gradonačelnik Subotice, potvrdio je da Dužijanca svake godine pridstavlja uzvišeni trenutak za Suboticu.

– Povezujući ovogodišnje seme sa budućim rodom žita Dužijanca je više nego jedna gradska manifestacija okrenuta budućnosti i zato je važno naglasiti da nije reč o običnoj svetkovini, nego o manifestaciji koja ima dublji smisao. Ona je ogledalo Subotice, zapis i putokaz, verodostojni svedok vremena i dobromerni glasnik budućnosti koji ukazuje da je od neprocenjive važnosti da nasleđe predaka bude sačuvano za slavu i dobrobit generacija koje dolaze.

Divaneć o značaju Dužijance pridsidnica NSBNM je istakla da je teško objasniti šta je Dužijanca i kako se Bunjevci osićeju na Veliku Gospojinu, kad se zafaluju Bogu na još jednoj obavljenoj žetvi i rodnoj godini.

– Kada su naši prici krenuli na ove prostore nisu mogli poneti mnogo toga sa sobom, ali su poneli svoje običaje, jezik i viru, sve ono što je najsvetije u svakom narodu, pa i nama. Čuvali smo to tri vika, ostali smo drugačiji od ostали, al i pripoznatljivi. Nije uvik to bilo lako ni jednostavno, nije

Laban je istakao da su Bunjevci više od tri vika u vinac današnjice ugrađivali svoje biće, da su bili tvrdi i pouzdan osloanc u svim vremenima.

– Moramo se postaviti tako da zajedništvo, ljubav, poštovanje i uvažavanje posebnosti ostanu temelj naše sutrašnjice i prosperiteta našeg grada.

Mihalj Njilaš, podpridsidnik Vlade AP Vojvodine i pokra-

jinski sekretar za propise, upravu i nacionalne zajednice, podsetio je da je Dužijanca zapisana u genima svakog Bunjevca koji uspivaje da čuva svoju tradiciju, kulturu, običaje, odnosno, svoju autohtonost.

– Bunjevci slave Dužijancu uz najuzvišenije ljudske vrednosti, te i ovim putem pokazuju da su te vrednosti ugrađene u temelj postojanja identiteta Bunjevaca. Ovo je dokaz kako se čuva sopstvena tradicija, a ta tradicija širokom spektru vojvođanske raznolikosti daje posebno i izuzetnu raskošnu notu. Očuvanje i razvoj te raznolikosti kao celine i svakog njenog segmenta jedan je od trajnih prioriteta pokrajinske vlade – podvuko je Njilaš.

Pozdrave Branka Ružića, ministra državne uprave i lokalne samouprave, prino je Ivan Bošnjak, državni sekretar u Ministarstvu, a tom prilikom je podsitio da su država i manjine u poslednji godinu dana zajedno radili na donošenju novi zakona.

– Džabe nam zakoni i akcioni planovi ako ih ne poštujemo i ne ispunjavamo, i džabe sve ako se ne razumemo, ako ne dozvolimo jedni drugima da govorimo jezik kojeg su nas majke učile – kazao je Bošnjak, te je poručio Bunjevcima da će u većinskom narodu imati i dalje pravog prijatelja, partnera i dobrog komšiju, a sve pripadnike nacionalni manjina je podsitio na skore izbore za nacionalne savite.

– Pozivam sve pripadnike nacionalnih manjina da iskoriste svoje biračko pravo, naročito one koje su u protekle četiri godine postali punoletni, da se pridruže ovom izbornom procesu i da učestvuju u njemu i kao birači i kao kandidati.

Obeležen mađarski nacionalni praznik

Izvor: Pokrajinska vlada

Svečanom akademijom koja je održana 20. avgusta u Novosadskom pozorištu, obeležen praznik mađarske nacionalne manjine.

Podsećajući da je Skupština Vojvodine donela odluku da se upravo 20. avgust izdvoji kao datum od posebnog značaja za mađarsku nacionalnu manjinu, a time i za AP Vojvodinu u celini, predsednik Pokrajinske vlade, Igor Mirović, izjavio je da je to još jedna potvrda međusobnog uvažavanja i ozbiljnosti politike koju vodi Pokrajinska vlada.

„To je politika bez koje AP Vojvodina ne bi bila ono što jeste, najrazvijeniji deo Republike Srbije, pokretač ekonomskog razvoja i region u kome će se svi građani osećati sigurno i zadovoljno“, poručio je predsednik Mirović čestitajući praznik svim pripadnicima mađarske nacionalne manjine.

On je ocenio da odnosi Republike Srbije i Mađarske nikada u istoriji nisu

bili bolji, te da to, kako je rekao, treba da nam bude putokaz i za budućnost.

Predsednik Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine, Jene Hajnal, uputio je čestitku pripadnicima mađarske nacionalne manjine uz poruku da su interesi Mađarske i Srbije usko povezani i da moramo biti prijatelji.

Svečanoj akademiji prisustvovao je i predsednik Skupštine Vojvodine, Ištván Pastor.

U Čantaviru postavljena bista Sent Ištvana

Izvor: RTV Pannon

Spomenik je postavljen u dvorištu crkve, a pre osvetovanja održana je misa.

Misa za praznik Sent Ištvana otpočela je okupljanjem na kojem je osveštan novi hleb. Vernici su prisustvovali i otkrivanju biste Sent Ištvana koja je postavljena u crkvenom dvorištu.

„Radujemo se, lepo je što ćemo kada dolazimo u crkvu videti bistro kralja Ištvana“ kaže Rozalija Januško iz Čantavira.

„Čini nas radosnim i ponosnim što i mi imamo ovako nešto“ kaže Eva Horvat iz Čantavira, a Jožef Horvat dodaje: „Veoma je priyatno, i sam sam učestvovao u pripremama i zahvaljujem se na ovom daru“.

Bistu je Čantaviru poklonio Janoš Ver koji živi u Tapiobički u peštanskoj županiji u Mađarskoj i proživljava sudbinu vojvođanskih Mađara i pomaže im. „Nije dobro samo primati poklone, treba ih i davati. Ovde sam ostvario dugogodišnja poznanstva. Duhovnost

Sent Ištvana i danas nam je potrebna.“

Bista je postavljena na kamen od 1,4 tone. „Ova bista je takođe mesto okupljanja zajednice, kao što je i naša crkva plod zajedništva. Nekada su ljudi davali novac za crkvu i sada sam se toga setio, kada smo podigli spomenik, kako je to bilo divno zajedništvo, i kako i danas umemo lepo da sarađujemo i to ne samo ovde u Čantaviru, već u čitavom karpatском basenu“ kaže Robert Utcaj, sveštenik u Čantaviru.

Zahtev opštini Vrbas da uvede crnogorski jezik u službenu upotrebu

Izvor: 021

Pravni tim Crnogorske partije uputio je pismo predsedniku opštine Vrbas, Miljanu Glušcu, u kojem od njega zahteva da ta lokalna samouprava do kraja septembra uvede crnogorski jezik u službenu upotrebu.

Ta partija je u saopštenju podsetila da je promenom Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisma lokalna samouprava obavezna da uvede u ravnopravnu upotrebu jezik i pismo nacionalne manjine ukoliko je procenat njenih pripadnika na toj teritoriji 15 odsto.

„U opštini Vrbas, po poslednjem popisu, živi 7.353 pripadnika crnogorske zajednice, što čini 17,5 odsto od ukupnog broja stanovnika opštine“, piše u saopštenju.

U toj partiji očekuju da će opština Vrbas ispuniti svoju zakonsku obavezu u roku od 90 dana, kako je propisano zakonom, odnosno najkasnije do 28. septembra.

Opštine Vrbas i Mali Iđoš jedine su opštine u Srbiji koje ispunjavaju zakonom propisane uslove za uvođenje crnogorskog jezika u službenu upotrebu. U op-

štini Mali Iđoš crnogorski jezik je uveden 2010. godine na zahtev Udruženja Crnogoraca Srbije „Krstaš“ glasovima odbornika Saveza vojvođanskih Mađara i Crnogorske partije.

Potpisan sporazum crnogorskih udruženja u Srbiji

Izvor: www.aktuelno.me

Na inicijativu Uprave za dijasporu, 14. jula je u Beogradu potpisana Sporazum o međusobnoj saradnji nacionalnih udruženja Crnogoraca u Republici Srbiji za zajednički nastup na izborima za savjete nacionalnih manjina koji će se održati na jesen ove godine.

Sporazum je potpisalo 13 udruženja iz svih krajeva Srbije – Beograda, Novog Sada, Subotice, Aleksinca, Vrbasa, Kule, Lovćenca, Feketića, Crvenke, Zmajeva i Malog Iđoša.

Ovim sporazumom se nacionalna udruženja Crnogoraca u Republici Srbiji, čije se aktivnosti temelje na afirmaciji i zaštiti crnogorskih identitetskih vrijednosti, obavezuju da međusobno saraduju na predstojećim izborima za izbor članova Nacionalnog savjeta crnogorske nacionalne manjine u Srbiji. Udruženja, potpisnici Sporazuma, će, kako je navljeno, u međusobnoj komunikaciji i saradnji, uz uvažavanje interesa cjelokupne crnogorske manjine u Srbiji, for-

mirati jedinstvenu elektorskiju listu za formiranje budućeg nacionalnog savjeta koji će u svom radu na produktivniji i kvalitetniji način opravdati svrhu svog postojanja kroz konkretne projekte i aktivnosti usmjerene na promociju Crne Gore u Srbiji, crnogorske manjine u Srbiji i zaštitu njenih posebnih prava

na polju očuvanja identiteta, tradicije, kulture i obrazovanja.

Potpisivanju sporazuma prisustvovali su predstavnici Uprave za dijasporu, a Sporazum je, kako je naglašeno, otvoren za sva zainteresovana crnogorska udruženja u Republici Srbiji.

Deseti „Dani Uzdina“ završeni festivalom poezije

Izvor: Dnevnik

Foto: Književno umetničko društvo „Tibiskus“

Jubilarna deseta manifestacija „Dani Uzdina“, koju priređuje Književno umetničko društvo „Tibiskus“ iz Uzdina, završena je međunarodnim festivalom poezije „Putevi klasja“, koji ima tradiciju četvrt veka.

Na „Danim Uzdina“ održano je 16 raznovrsnih kulturnih priredbi, uz posetu brojnih gostiju iz naše zemlje i inostranstva.

Povodom 25. izdanja festivala poezije „Putevi klasja“ objavljene su četiri vrlo vredne knjige. Između korica se našlo delo „Memorije“ autora Valerije Grozdu, zatim knjiga kratke proze „Sećanja“, knjiga poezije na srpskom jeziku „Očevi, snovi, majko“ rumunskog pesnika Vasile Tariceanua iz Ukrajine u prepevu Vasile Barbua. Objavljen je i „Monografski album Uzdina“ autora Elene Maria Murgu i Vasile Barbua.

– Međunarodni festival poezije „Putevi klasja“, ima veliki značaj, jer promoviše književnost, literaturu i poeziju na rumunском jeziku. Ovo je inače jedini festival poezije na rumunском koji se organizuje u Vojvodini i Srbiji, a uvažavan je i među stvaraocima u Rumuniji, gde se festivali pokreću, ali se i gase, a naš uspeva da opstane – naglašava predsednik Društva „Tibiskus“, Vasile Barbu.

Povodom četvrt veka festivala na zgradi Doma kulture „Dojna“ postavljena je spomen-ploča sa imenima svih slavodobitnika, od 1994. godine kada je laureat bio Petru Krdu, do ovogodišnjeg laureata, Gligore Leše. Glavna nagrada festivala nosi naziv „Sveti Đorđe“, jer je to slava Uzdina, pa i rumunska pravoslavna crkva u Uzdinu posvećena je Velikomučeniku Georgiju, a tako se zove i Osnovna škola.

Dodeljene su i tradicionalne nagrade, koje je ponelo 40 stvaralaca. Ovogodišnji laureat nagrade „Sveti Đorđe“ je

etnomuzikolog Grigore Leše iz Rumunije. Dobitnici velike nagrade kulture Rumuna „Trajanov most“ su pesnikinja Vanga Mihanji Tegriju iz Makedonije, pesnik Vasile Morar iz Rumunije, pisac Jonel Stoic iz Novog Sada i Augusta Anka iz Temišvara. Dodeljeno je još ne-

„Profi delita“, priznanja zaslužnim Uzdincima. Nagradu za književni debi na srpskom jeziku poneo je pesnik Vasile Tariceanu iz Ukrajine.

– Manifestacija „Dani Uzdina“ kao i međunarodni festival poezije „Putevi klasja“ bili su vrlo uspešni – smatra Vasile Barbu. – Bili smo prenatrpani obavezama, ali imali smo brojne goste i mnogo radosti, pa se spremamo za priredbe koje ćemo organizovati u narednom periodu. Došli su mnogi pesnici i umetnici iz nekoliko zemalja, iz Nemačke, Francuske, Rumunije, Moldavije, Makedonije i iz naše zemlje.

koliko nagrada, od kojih je iz oblasti kulture „Đorđu Bulik“, pa nagrade „Tibiskus“ i „Rumunska kuća“.

Nagradu za savremenu poeziju koja nosi naziv „Petru Krdu“ dodeljena je pesniku Nicolae Stejanu iz Bajamare (Rumunija). Dodeljene su pesnička nagrada „Hodočasnik na meridijanima“ i

Na „Danim Uzdina“ održana je kolonija umetničke fotografije, realizovana sa fotografima iz Arada (Rumunija). Izložbu posvećenu rumunskoj narodnoj nošnji upriličilo je Udruženje žena „Bakice“. Gost Uzdina bio je rumunski pesnik Lorin Čimpoperiju, a zapažene su bile i izložbe umetničke fotografije „Grčki maslinjaci“ i „Uzdin koji više ne postoji“. Nakon „Dana Uzdina“ nastavljena su putešestvija sa umetničkim fotografima dolinom Dunava po Rumuniji i Srbiji, kako bi se ovekovečili lepi trenuci kraj velike reke, da bi ostvarenja potom bila predstavljena na izložbi.

Centar „Haus Regina“ otvoren za građane

Izvor: RTS

Foto: www.zrenjanin.rs

Lzložbom slika „Retrospektiva/ Nibelungenzi“ slikara iz Minhena Džimija Stepanofa, u Zrenjaninu je otvoren Centar za očuvanje kulturno-istorijskog nasleđa banatskih Nemaca „Haus Regina“. Centar predstavlja nekoliko hiljada Nemaca koji danas žive u Banatu.

Stepanof rodom iz Banata sa međunarodnom umetničkom karijerom koja traje 40 godina najzaslužniji je za početak rada Centra, a kuća nosi ime njegove majke Regine.

„Jednog dana sam izašao iz kuće moje sestre preko puta i vidim na kapiji piše: Kuća na prodaju. Kada sam ušao video sam ta tri bora, jako mi se svidelo. Ja sam imao tu neku viziju, a da će ovako da izađe na ovo što jeste - to nisam pre tri godine imao ni u snu“, objašnjava akademski slikar iz

Minhena, Džimi Stepanof.

Centar nudi svim građanima mogućnost boljeg upoznavanja sa nemačkom kulturom, uz trenutno skromnu biblioteku i mogućnost učenja jezika.

„Držali smo kurseve, prvo na početnom nivou, za naše sugrađane besplatno. Interesovanje i odziv je zaista fantastičan i velik. Nastavice, a vidim i sad po reakcijama da su zain-

terovani za nastavak, za neki viši nivo. Naravno, osim kurseva tu je sve što spada u negovanja i očuvanje tradicija“, kaže profesorka nemačkog jezika, Zorica Petrić.

I danas je primetan uticaj i nasleđe prošlosti banatskih Nemaca: od arhitekture, književnosti, muzike, sve do hrane. U Banatu trenutno živi više hiljada Nemaca.

„Ovo je jedan prvi pravi centar kulture koji će negovati baštinu, historiju i kulturno-istorijsko nasleđe banatskih Nemaca, pošto je Banat na kulturnoj mapi nemačke zajednice do sada, nažalost, bio zapostavljen. Danas počinje jedno novo razdoblje“, napominje predsednik Nemačkog narodnog saveza za Srbiju, Rudolf Vajs.

Centar „Haus Regina“ će svakog dana biti otvoren za građane, a prostor dostupan za koncerте, književne večeri i druženja.

Sporazum o saradnji između Bošnjačkog nacionalnog vijeća i Općine Sjenica

Izvor: BNV

Lredsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća, dr. Sulejman Ugljanin, i predsjednik općine Sjenica, gospodin Hazbo Mujović, potpisali su 02. avgusta 2018. godine u Sjenici, Sporazum o saradnji.

Sporazumom je predviđeno da Bošnjačko nacionalno vijeće i općina

Sjenica razvijaju međusobnu saradnju u oblastima od značaja za Bošnjake, poštujući nadležnosti i prava kojima raspolažu.

Potpisivanju Sporazuma u Skupštinskoj sali općine Sjenica, prisustvovali su vijećnici BNV, odbornici u Skupštini općine Sjenica, članovi Općinskog vijeća, direktori škola i javnih preduzeća i ustanova.

Promocija knjige „Bosna i Bošnjaci“

Izvor: BNV

Knjiga „Bosna i Bošnjaci“ autora prof. dr. Mustafe Kahramanyol promovisana je u Bošnjačkom nacionalnom vijeću.

O knjizi, koja je priređena na turskom, engleskom i bosanskom jeziku, govorili su prof. dr Redžep Škrijelj, potpredsjednik Vijeća, mr. Esad Rahić, predsjednik Društva historičara Sandžaka i autor.

„Profesor Mustafa Kahramanyol se u svojoj naučnoj studiji osvrće na naše trajanje i dotiče našu tradiciju, naše veze sa Turskom i napominje sve ono što se zadržalo na

našim prostorima“, istakao je prof. dr. Škrijelj Škrijelj.

„Ne toliko obimna, ali sažeta studija „Bosna i Bošnjaci“ autora prof. dr. Mustafe Kahramanyol, biće od neprocjenjive koristi široj čitalačkoj publici, jer ona daje obilje historijskih, etimoloških i lingvističkih podataka. Također, ona daje izrazita objašnjenja iz višestoljetne prošlosti bošnjačkog naroda“, istakao je mr. Rahić.

Zbog izuzetnog doprinosa u zaštiti i unaprijeđenju položaja i ostvarivanja prava Bošnjaka Sandžaka, Bošnjačko nacionalno vijeće je prof. dr Mustafi Kahramanyol 2015. godine dodijelilo Plaketu Vijeća.

Bugarska zajednica

Ambasador Bugarske Radko Vlajkov posetio Udruženje „Šopsko oro“ u Pančevu

Izvor: Pančeve moj kraj

Ambasador Republike Bugarske u Beogradu, Radko Vlajkov, u ponedeljak, 14. avgusta, posetio je sa saradnicima Udruženje bugarske nacionalne manjine „Šopsko oro“ u Pančevu.

Susretu su prisustvovali konzul Georgi Hristov i drugi sekretar Ambasade, Jujiljan Kitipov, gradonačelnik Pančeva, Saša Pavlov, i gradski menadžer, Maja Vitman.

Goste su pozdravili predsednik udruženja „Šopsko oro“, Zoran Rajkov, potpredsednik Ljubinko Markov, portparol Danijela Ilijev-Gvozdenović i najstariji član, Sreten Rajkov.

Razgovori su protekli u pozitivnoj i prijateljskoj atmosferi, a ovo udruženje koje zvanično postoji od 2013. godine i koje neguje kulturu i tradiciju bugarske nacionalne zajednice u Srbiji, dobilo je podršku Ambasade Bugarske i grada Pančeva.

Ambasador Radko Vlajkov bio je prijatno iznenaden aktivnostima udruženja, koja se baziraju na očuvanju tradicionalnih vrednosti, jezika i kulture bugarske manjine.

Gradonačelnik Saša Pavlov je istakao

da će grad pružiti punu podršku „Šopskom oru“ u vezi prostorija i u pisanju, apliciranju i sprovođenju projekata, kako bi se obezbedila neophodna sredstva za normalan rad ove, za bugarsku zajednicu, važne nevladine organizacije u Pančevu i okolini.

Održan sastanak između državnih zvaničnika Bugarske i generalnog konzula u Nišu

Ukulturno-informativnom centru "Caribrod" 16. avgusta sastali su se Ilijan Todorov, upravnik Sofijske oblasti, i Petar Haralampijev, predsednik Državne agencije za Bugare u dijaspori, sa generalnim konzulom Republike Bugarske u Nišu, Edvinom Sugarevim. Visoki zvaničnici su se posle kratkog sastanka u Dimitrovgradu uputili na radni sastanak sa načelnikom

saradnje koja će trajati i pokazati da se odnosi između dve zemlje još bolje razvijaju.

„Mislimo da je to veoma dobro i očekujemo da bude potpisani sporazum o saradnji između pomenute dve oblasti i da na taj način bude ostvarena još bolja saradnja u korist ljudi koji ovde žive, bilo da su Bugari, Srbi ili Romi, da svi mogu da žive bolje, da imaju više

radi intenziviranja saradnje i postizanja još boljih rezultata“, naveo je Haralampiev.

Sastanku u Kulturno-informativnom centru „Caribrod“ prisustvovao je i generalni konzul Republike Bugarske, Edvin Sugarev, koji je tom prilikom izjavio da je inicijativa izuzetno važna, jer je Pirot veoma perspektivan grad u odnosima između Bugarske i Srbije. „Prvo, svake nedelje

hiljade Bugara dolaze u ovaj grad. Drugo, taj grad ima slobodnu ekonomsku zonu koja je prilično jaka i u kojoj već ima bugarskih kompanija, a njihovo učeće može biti i veće. I treće, kulturne inicijative, koje su karakteristične za stil upravljanja ovim gradom, već se mogu obogatiti i bugarskim sadržajima. Zato pozdravljam ovu inicijativu i nadam se da će ona biti realizovana u najskorije vreme.“

Budućim sporazumom o saradnji biće obuhvaćeno 26 opština, od kojih su 22 u So-

Pirotskog okruga. Cilj susreta bilo je uspostavljanje čvrste međusobne saradnje između Sofijske oblasti i Pirotskog okruga.

„Inicijativa je pokrenuta zajedno sa predsednikom Državne agencije za Bugare u inostranstvu. Zajedno smo seli, razgovarali, on je veoma aktivna u ovom regionu, pa smo zaključili da to može da bude dobar početak. Osmislili smo jedan projekat, sa naše strane, iz Sofijske oblasti, naravno, da ćemo ga dati načelniku Pirotskog okruga da i oni dostave svoje predloge, a onda ćemo napraviti komplikaciju kojom će biti zadovoljne obe strane, potpisacemo sporazum i počaćemo da delujemo“, rekao je Ilijan Todorov, upravnik Sofijske oblasti i dodao da očekuje potpisivanje sporazuma u najskorije vreme.

Prema rečima Petra Haralampieva očekuje se ostvarivanje bolje i efikasnije

mogućnosti i inicijativa za razvoj saradnje u oblasti kulture, sporta, obrazovanja, privrede, regionalnog razvoja. Kao što vidite, i Bugarska i Srbija u poslednje vreme ulazu značajne napore

fijskoj oblasti koja se nalazi u centralnom delu Zapadne Bugarske, oko Sofije, i koja se na zapadu graniči sa Republikom Srbijom, kao i četiri opštine Pirotskog okruga.

Centar za istraživanja migracije
Center for Migration Studies

Publikaciju podržava Ministarstvo spoljnih poslova Republike Bugarske.
Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove donatora.